

УДК 78.022

ББК 85.310.71

Юрій Волощук

ПРОФЕСІЙНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИКОНАВСТВО ПРИКАРПАТТЯ ФОЛЬКЛОРНОГО НАПРЯМУ В КОНТЕКСТІ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.

У статті досліджується вплив професійного виконавського мистецтва на майстерність провідних народно-ансамблевих колективів Прикарпаття; аналізується зв'язок їхнього виконавського стилю з фольклорними елементами виразності; вивчається роль фольклорних фестивалів у процесі розвитку та осучаснення професійних народно-інструментальних ансамблів.

Ключові слова: народно-інструментальний ансамбль, автентика, академізм, народно-професійні взаємовпливи, фольклор, фольклоризм, реконструкція фольклору.

Сучасна музична народна творчість стає предметом дедалі глибшого вивчення. Українська фольклористика та органологія піддають щоразу детальнішому аналізу її складові елементи як у зв'язках, що існують усередині самого музичного фольклору, так і в його зв'язках з іншими явищами культури.

На сучасному етапі особливої уваги заслуговують дослідження організованих форм виконавського фольклоризму, зокрема професійного народно-інструментального виконавства фольклорного напрямку або так званої професійної реконструкції фольклору у творчості виконавців-інструменталістів.

Реконструкція фольклору професійними колективами – це один з основних і найважливіших шляхів проникнення фольклору у сферу сучасної культури. Посилюється прагнення до справжнього “необробленого” фольклору, безпосереднього освоєння місцевих і регіональних традицій, “вживання” у самотутню народну культуру.

Професійне народно-інструментальне мистецтво фольклорної традиції знайшло своє відображення в численних публікаціях вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, серед українських дослідників, які працювали в цій галузі, відзначимо сучасних музикологів – М.Хая, А.Гуменюка, А.Іваницького, Л.Пасічняк, П.Дрозду, Б.Яремка, Б.Водяного.

Значний внесок у розвиток музичного інструментознавства та психологію традиційної інструментальної творчості зробив видатний етномузиколог Ігор Мацієвський. Його великий науковий доробок присвячений теоретичним і методологічним проблемам традиційної інструментальної музики, її музичним формам, сферам та функціонуванню у світі.

Шляхи створення методологічної бази для втілення в навчальному процесі виконавського фольклоризму як одного з перспективних напрямів удосконалення і розвитку національної скрипкової школи накреслюються Ігорем Андрієвським.

Однак у працях етномузикологів надто фрагментарно висвітлюються питання взаємозв'язків професійного та народного скрипкового виконавства, не систематизуються особливості функціонування етнофольклорного виконавства на теренах Прикарпаття наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття. Жодний із дослідників не аналізував виконавсько-просвітницької діяльності найвизначніших професійних народно-інструментальних колективів у контексті фестивального руху.

Дослідження взаємовпливів професійного музичного мистецтва та традиційного виконавства, висвітлення особливостей функціонування нового напрямку в сучасній культурі – професійного народно-інструментального мистецтва фольклорного напрямку, вивчення специфіки втілення виконавського фольклоризму у творчості провідних народно-інструментальних колективів Івано-Франківщини, визначення ролі фольклорних фестивалів регіону в процесі збереження та популяризації автентичного виконавства – усе це становить головні завдання наукового пошуку зазначеної розвідки.

Розвиток народно-ансамблевого виконавства України на сучасному етапі характеризується рядом особливостей, зумовлених кількома основними чинниками, зокрема:

- удосконалення системи музичної освіти, розширенням мережі навчальних закладів, де ведеться підготовка виконавців, фольклористів, керівників ансамблів та оркестрів народ-

ної музики, що спричинило урізноманітнення палітри виразових засобів і розширення репертуару;

- залученням до складу ансамблів та оркестрів народної музики класичного (кларнет, флейта, віолончель), естрадного (акордеон, електрогітара, електронні синтезатори) інструментарію, що позначилося на виникненні нових форм реалізації фольклорних творів;
- перехрещенням і взаємопроникненням форм фольклорного й професійного мистецтва, що привело до створення на основі автентичних першоджерел високоякісних у художньому плані композицій, придатних для сценічного виконання і популяризації серед широких верств народу (у тому числі й серед молодіжної аудиторії).

На основі аналізу творчої діяльності провідних народно-інструментальних колективів Прикарпаття кінця ХХ – початку ХХІ століття спробуємо простежити всі вищеперелічені чинники.

Перший, найвагоміший, чинник функціонування сучасних народно-ансамблевих колективів, пов'язаний з можливістю отримання професійної музичної освіти музикантами з “народного середовища”. Так, наприклад, постійні учасники ансамблю “Черемош” (м. Верховина Івано-Франківської області; керівник – заслужений працівник культури України Р.Кумлик) здобули середню спеціальну та вищу освіту у вищих навчальних закладах культури та мистецтва. Зокрема, Степан Паньків (баян) закінчив Харківський інститут культури; Микола Іллук (скрипка, барабан, трембіта) закінчив Калуський коледж культури; Роман Кумлик (керівник ансамблю, соліст на 16 гуцульських інструментах) закінчив Сімферопольське училище культури й десятимісячні курси диригентів Івано-Франківського обласного будинку народної творчості.

Учасники оркестру народної музики “Аркан” (м. Надвірна Івано-Франківської області; керівник – заслужений працівник культури України Сергій Орел) також закінчували середні спеціальні (музичні та культурно-освітні училища) і вищі навчальні заклади – Київський національний університет культури і мистецтв, Львівську національну музичну академію імені М.Лисенка, Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника.

Аналізуючи рівень освіти учасників оркестру народної музики “Рапсодія” (м. Івано-Франківськ; керівник – заслужений працівник культури України Л.Никорак), відзначимо, що переважна більшість з них має закінчену вищу музичну або музично-педагогічну освіту. Так, наприклад, Львівську національну музичну академію імені М.Лисенка закінчили такі музиканти, як Л.Мельниченко, В.Пікуляк, В.Ровенко; музичний факультет Прикарпатського університету імені В.Стефаника – Я.Гунько, О.Джуган, О.Мартинець, Л.Никорак, В.Палійчук, А.Пасечко, С.Пасечко, Р.Пасічняк, М.Петрик, Я.Прибуш, Т.Слободян, С.Шовгенюк, І.Шургот; Харківську академію культури – З.Магдій та Ю.Федорин.

Навчання музикантів у професійних навчальних закладах позначилося на їх постановці, виконавській манері, засобах виразності, репертуарі. Виразова палітра учасників сучасних народно-ансамблевих колективів досить широка і включає володіння віртуозними штрихами, акордовою технікою і технікою подвійних нот, досконалими пасажами, контрастною динамікою, що, очевидно, пов'язано з наявністю в їхньому репертуарі віртуозних гуцульських, румунських, молдавських та угорських композицій, а також авторських творів – “Жайворонка” Г.Дініку, “Чардаша” К.Монті, “Угорських танців” Й.Брамса та інших.

Наступний чинник, який вплинув на специфіку розвитку народно-ансамблевого музикування, пов'язаний із залученням до складу ансамблів, поряд з традиційним, академічного й естрадного інструментарію. Так, для відтворення та популяризації фольклорних композицій керівник ансамблю народної музики “Черемош” Роман Кумлик вводить до його складу такі народні інструменти, як скрипка, волинка, окарина (зозуля), трембіта, гуцульська триструнна ліра, дудка, телинка, тиква, дрімба нанайська з Хабаровського краю, дрімба бурятська, дрімба британська, дрімба з Франкфурта (Німеччина), а також – румунська та гуцульська дрімби, флюерка й флюера з басом, сопілка на 5 отворів (одинарна, подвійна), сопілка на 6 отворів. Проте слід зазначити: у складі колективу є й професійні інструменти – баян і сопілка на 10 отворів, що є свідченням проникнення традицій академічного мистецтва в автентичну сферу.

Значно “окласичнений” у порівнянні з традиційними “троїстими музикантами” і склад оркестру народної музики “Гуцулія”, створеного 1971 р. у м. Коломия народним артистом України (тепер – професор кафедри народних інструментів і музичного фольклору Прикарпат-

ського національного університету імені В. Стефаника) Петром Терпелюком (існував до 1978 року). До колективу залучені скрипки, альти, віолончелі, контрабас, кларнети, сопілка, цимбали. У супроводі оркестру П. Терпелюк успішно пропагував як академічний, так і народний скрипковий репертуар: “Угорські танці” Й. Брамса, “Циганські наспіви” П. Сарасате, “Політ джмеля” М. Римського-Корсакова, “Ой піду я межі гори” А. Кос-Анатольського, “Концертна хора”, українська народна пісня “Гандзя”, “Рапсодія” для скрипки з оркестром та інші.

Прагнення наблизитися до молодіжної аудиторії спонукало митців створювати нові форми репрезентації фольклору. Так, 1978 року в с. П'ядики Коломийського району Івано-Франківської області була створена фольклорна синтез-група “Заграва” (керівник – талановитий композитор і аранжувальник Володимир Павліковський). Творче кредо колективу базувалося на рівноцінному поєднанні в одному колективі естрадної групи й “троїстих музик”. До складу “Заграви” були залучені електронні синтезатори, гітара, бас-гітара, скрипка, флейта, цимбали, ударні інструменти. Такий стильовий симбіоз збагатив музичну палітру, сформував індивідуальний творчий почерк ансамблю. Особливо це відчутно при синтезі рок-музики та джазу з національним гуцульським фольклором.

Репертуар колективу складала, здебільшого, авторські композиції керівника: обробки народних пісень (“Висока верба”, “Вечір надворі”, “Добрий вечір, дівчино”), “Гуцульська балада-плач”, інструментальна сюїта “Опришки” та ін.

Перехрещення і взаємопроникнення форм фольклорного й професійного мистецтва (третій чинник функціонування сучасного народно-ансамблевого виконавства) привели до створення сучасними виконавцями, пропагандистами гуцульського фольклору оригінальних композицій, у яких вдало поєднуються фольклорні елементи з академічними засобами музичної виразності та професійними прийомами гри.

Так, наприклад, у грудні 2003 року народний артист України, професор Петро Терпелюк видав збірку творів для скрипки з фортепіано “Моя Гуцулія” [11], яка характеризується вдало обраними автором жанрами (рапсодія, фантазія, танцювальна мініатюра), оригінальним тематизмом, деколи несподіваною гармонією, самобутніми фактурними вирішеннями. Усі твори, що ввійшли до збірки (“Гуцульська фантазія”, чотири “Гуцульські рапсодії”, “Запрутські мелодії”, “Гуцульщина”, “Танець старого гуцула”, “Безперервний рух”, “Півторак”), позначені глибинним знанням фольклорної традиції, яскравим артистизмом втілення, що йде від виконавської манери автора. Ці композиції П. Терпелюка вже перекладені для ансамблів та оркестрів народної музики й пропагуються такими відомими колективами, як оркестр народної музики “Дніпро” і Національний оркестр народних інструментів України (м. Київ).

Значну роль у збереженні та популяризації автентичної інструментальної музики, у відродженні призабутих виконавських традицій, в оновленні та осучасненні репертуару професійних народно-інструментальних колективів, в удосконаленні виконавських засобів виразності відіграють регіональні, всеукраїнські та міжнародні фольклорні фестивалі, які проводяться на теренах Івано-Франківщини та за її межами. У них беруть участь як провідні, так і маловідомі народно-інструментальні колективи. У цій розвідці розглянемо особливості проведення і визначимо місце двох найбільших фольклорних фестивалів – Міжнародного гуцульського фестивалю і фестивалю “Родослав” у розвитку народно-інструментального виконавства регіону.

Серед розмаїтої фестивальної палітри Прикарпаття почесну позицію займає Міжнародний фольклорно-етнографічний гуцульський фестиваль, який проводиться щорічно в одному з міст Гуцульщини. Його започаткували ще 1991 року у Верховині. У наступні роки фестиваль завітав у Рахів, Надвірну, Косів, Яремче, Путилу, Вижницю. На фестивалі змагаються між собою гуцульські капели, солісти-інструменталісти, професійні народно-інструментальні ансамблі фольклорної традиції, хореографічні колективи. На одному з таких фестивалів розкрився для сучасників талант самобутнього майстра гри на скрипці, про якого ширилася слава далеко за межами Гуцульщини, Василя Грималюка, відомого під прізвиськом Могур.

Він був організатором гуцульських народних музичних капел, упорядкував багато гуцульських музичних варіацій, створив свої авторські гуцульські мелодії, зокрема, “Гуцулку до данцу” і “Гуцулка по-порядку” (складається з 32 мелодій). За це Могура називали в мистецьких колах і серед громадськості “музикант від Бога”, “король гуцульської музики”, “гу-

гуцький Паганіні”, “чарівник скрипки”. Школу Могура пройшло багато відомих нині музикантів нашого краю, які продовжують справу свого вчителя. Серед них можна відзначити керівника ансамблю троїстих музик із с. Голови Василя Ілюка та соліста-інструменталіста Юрія Тафійчука (віртуозно грає на дуді, сопілці, флюїрі та телінці), які удостоїлися найвищої відзнаки на першому гуцькому фестивалі у Верховині. У рамках фестивалю проводяться також майстер-класи у формі своєрідних репетицій, які засвідчують багатогранність гуцької музики.

Гуцькі фестивалі останніх років виявили ряд самобутніх фольклорних колективів, серед яких чільне місце займають фольклорно-етнографічний ансамбль “Ключівські візерунки” (с. Великий Ключів Коломийського району), “Троїсті музики” (с. Яблунів Косівського району), “Космацька писанка” (с. Космач Косівського району), “Прикарпаття” (с. Велика Кам’янка Коломийського району).

Основним завданням фестивалю є підвищення соціального й мистецького статусу автентичного фольклору, виявлення самобутніх творчих колективів, окремих виконавців і майстрів декоративно-ужиткового мистецтва. Міжнародний гуцький фестиваль проводиться Івано-Франківською обласною державною адміністрацією, Верховинською районною державною адміністрацією з ініціативи Всеукраїнського об’єднання товариства “Гуцьщина” за організаційно-творчої підтримки Міністерства культури і мистецтв України.

Програму фестивалю складають: проведення науково-практичної конференції, круглих столів, літературно-мистецького свята “Криворівня”, презентації друкованих видань, виступи солістів-виконавців на народних струнних інструментах, троїстих музик, вокальних, фольклорних і танцювальних колективів.

Конкурсні прослуховування проводяться за такими номінаціями:

- пісенний жанр (солісти, дуети, тріо, квартети, вокальні ансамблі);
- інструментальний жанр (оркестри народних інструментів, “троїсті музики”, виконавці на традиційних старовинних народних інструментах Гуцьщини);
- танцювальний жанр (хореографічні колективи);
- фольклорний жанр (професійні народно-інструментальні колективи фольклорного напрямку).

Конкурсну програму в кожній номінації складають змагання за двома турами – відбірковим і заключним.

Час виступу: у пісенному жанрі – до 15 хвилин; фольклорні колективи – до 30 хвилин; в інструментальному жанрі – до 20 хвилин; танцювальні колективи – до 20 хвилин.

Оцінку виступів учасників конкурсних прослуховувань здійснює журі, до складу якого входять мистецтвознавці, провідні митці та діячі культури. Порядок виступів на конкурсних прослуховуваннях устанавлюється жеребкуванням за кожним жанром зокрема. Оцінка виступів учасників конкурсних прослуховувань проводиться таємним голосуванням. Журі конкурсу за згодою всіх членів має право прийняти рішення про скорочення програми, припинення виступу, який виходить за межі регламенту.

Лауреати й дипломанти конкурсних прослуховувань зобов’язані виступити в заключному концерті фестивалю.

Журі оцінює виступи учасників фестивалю за такими критеріями:

1. Рівень виконавської майстерності, режисерське втілення програми.
2. Відповідність репертуару традиціям і звичаям того регіону, який представляють учасники.
3. Автентика виступу: використання діалектів, місцевих говірок, мелосу, музичний супровід, збереження місцевих особливостей у манері виконання.
4. Сценічна культура: костюми, етнографічна атрибутика та реквізит.

Почесним членом журі є заслужений працівник культури України, керівник ансамблю троїстих музик “Черемош” Роман Кумлик.

Ще однією масштабною мистецькою подією Прикарпаття став започаткований 2001 року фольклорний фестиваль етнічних регіонів України “Родослав”, що проводиться в місті Івано-Франківську. У вересні 2009 року відбувся вже III Міжнародний фольклорний фестиваль “Родослав”. Його метою є відродження та збереження традицій і обрядів, що побутували в гуцьві,

бойків, лемків, покутян, опілян; виявлення спільних джерел їхнього виникнення і розвитку, сприяння популяризації народної творчості шляхом ознайомлення з творчими колективами, окремими виконавцями й майстрами декоративно-ужиткового мистецтва.

Основним завданням фестивалю є вивчення та практичне знайомство з джерелами автентичного фольклору найбільших етнографічних регіонів українців, пошук і залучення до вивчення фольклору науково-дослідницьких гуртів, окремих збирачів матеріальної й духовної культури, студентської та учнівської молоді, посилення впливу традиційного народного мистецтва для духовного й естетичного збагачення українського народу.

Програма фестивалю включає виступи творчих колективів з концертними програмами, фольклорні світлиці тощо. Упродовж усіх фестивальних днів відбуваються виставки народного декоративно-ужиткового мистецтва. У рамках фестивалю проводяться концертні виступи виконавців у номінаціях пісенного жанру (фольклорні колективи), інструментального жанру (троїсті музики), хореографічного жанру (танцювальні колективи).

У третьому фестивалі “Родослав” були задіяні колективи із Червонограда (Львівська обл.), Луганська, Іршави (Закарпатська обл.), Житомира, Кілії (Одеська обл.), Черкас, Хмельницького, Києва, Кіцмані (Чернівецька обл.) та інших міст і сіл України. Крім того, у конкурсних програмах фестивалю взяли участь закордонні колективи з Польщі, Російської Федерації та США. Загалом, у концертній програмі фестивалю брали участь 35 колективів з Івано-Франківщини, 17 колективів із шістнадцяти областей України та 3 колективи з-за кордону.

Таким чином, аналіз діяльності провідних ансамблів та оркестрів народної музики Прикарпаття засвідчив, що їх розвиток наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття безпосередньо пов’язаний з формуванням нових освітніх традицій, спрямованих на глибоке вивчення та популяризацію фольклорних джерел. Характерною ознакою народно-ансамблевого інструментального виконавства Прикарпаття останньої третини ХХ – початку ХХІ століття є його тісний зв’язок як з автентичним фольклором, так і з традиціями професійного мистецтва. Відтворення народних інструментальних мелодій музикантами з професійною освітою через використання різноманітних засобів музичної виразності, притаманних академічному мистецтву, привело до нової якості автентичного першоджерела, нової форми його реалізації.

Проведення в регіоні фольклорних фестивалів позитивно позначилося на зростанні кількості професійних народно-інструментальних колективів фольклорного напрямку, на збагаченні їхнього репертуару, на осучасненні виконавських складів і засобів музичної виразності.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. На часі – систематизація і класифікація професійних народно-інструментальних ансамблів фольклорного напрямку, вивчення їх репертуару.

1. Андрієвський І. Проблеми фольклористики та сучасна українська скрипкова школа / Ігор Андрієвський // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Музичне виконавство. – К. : Вид-во НМАУ ім. П. Чайковського, 1999. – Вип. 1. – С. 85–96.
2. Білейчук Б. “Заграва” з Карпатського краю / Богдан Білейчук // Соціалістична культура. – 1989. – № 10. – С. 26.
3. Волощук Ю. І. Виконавсько-просвітницька діяльність скрипаля Петра Терпелюка у контексті розвитку українського народно-інструментального мистецтва / Юрій Іванович Волощук // Вісник КНУКіМ. Мистецтвознавство. – К. : ВЦ “КНУКіМ”, 2004. – С. 53–59.
4. Волощук Ю. І. Народно-професійне інструментальне виконавство як явище сучасної культури (на матеріалі творчості гуцульських скрипалів) / Юрій Іванович Волощук // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць: наук. записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне : РДГУ, 2007. – Вип. 12. – С. 76–80.
5. Волощук Ю. Чинники взаємодії автентики та академізму в народно-ансамблевому виконавстві Гуцульщини (на матеріалі творчої діяльності ансамблю “Черемош”) / Юрій Іванович Волощук // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ : Плай, 2009. – Вип. 15–16. – С. 148–152.
6. Дрозда П. Концертно-виконавська діяльність оркестру “Аркан” в контексті розвитку українського народно-інструментального мистецтва / Петро Дрозда // Культуротворча парадигма українського націєтворення. – Івано-Франківськ : Плай, 2006. – С. 192–198.
7. Козаренко О. З глибин народних / Олександр Козаренко // Терпелюк П. Моя Гуцулія : твори для скрипки в супроводі фортепіано. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2003. – С. 5.

8. Кушніренко Н. Фестиваль у Печеніжині: польові дослідження гуцульського фольклору / Наталія Кушніренко // Галицький кореспондент. – 2010. – № 35. – 2 вересня.
9. Новійчук В. І. Народно-професійні зв'язки та тенденції розвитку фольклорних форм творчості / В. І. Новійчук // Українська художня культура : навчальний посібник. – К. : Либідь, 1996. – С. 314–331.
10. Пасічняк Л. Оркестр “Рапсодія”: виконавський феномен народно-інструментального мистецтва Прикарпаття / Лілія Михайлівна Пасічняк // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ : Плай, 2009.– Вип. 15–16. – С. 153–162.
11. Терпелюк П. Моя Гуцулія: твори для скрипки в супроводі фортепіано / Петро Терпелюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2003. – 100 с.

В статті досліджується вплив професійного виконавського мистецтва на майстерство ведучих народно-ансамблевих колективів Прикарпаття; аналізується зв'язок їх виконавського стилю з фольклорними елементами виразності; вивчається роль фольклорних фестивалів в процесі розвитку народно-інструментальних ансамблів.

Ключові слова: народно-інструментальний ансамбль, автентика, академізм, народно-професійні взаємодії, фольклор, фольклоризм, реконструкція фольклору.

The article examines the impact of professional skill of performing arts at the leading folk ensemble groups Prykarpattya; The relationship of their performance style with elements of folk expression, studied the role of folk festivals in the process of modernization and professional folk instrumental ensembles.

Key words: folk instrumental ensemble, avtentyka, academism, professional interinfluence of folk, folklore, folklorizm, reconstruction of folklore.

УДК 785.16

ББК 85.315.2

Лілія Пасічняк

СИМБІОЗ ФОЛЬКЛОРНИХ І АКАДЕМІЧНИХ ТРАДИЦІЙ У НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОМУ ВИКОНАВСТВІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (на прикладі творчої діяльності професійних колективів Прикарпаття)

Автор статті розглядає творчу діяльність сучасних професійних оркестрів народних інструментів Прикарпаття в контексті симбіозу фольклорної та академічної виконавських традицій.

Ключові слова: ансамбль трістих музик, оркестр народних інструментів, професійна реконструкція фольклору, фольклоризм, аматорство, професіоналізм, симбіоз.

Традиції народного інструменталізму на Прикарпатті являють собою цілий музичний комплекс, який сьогодні активно функціонує і розвивається. Вдале поєднання об'єктивного та суб'єктивного його компонентів, а саме – звукових можливостей народних інструментів і технічного потенціалу виконавців, є тією благодатною основою безперервності функціонування та розвитку народно-інструментальних традицій на Прикарпатті.

Серед багатьох жанрових угруповань найбільш представницькою та діючою є традиція народного професійного оркестрового музикування. З творчістю окремих професійних колективів автор статті ознайомила на етнографічних концертах під час Міжнародних і регіональних фестивалів, що відбувалися на досліджуваній території в останнє десятиліття ХХ – перше десятиліття ХХІ ст., а також завдяки аналізу звітних матеріалів ОНМЦ м. Івано-Франківськ, окремих публікацій у місцевій пресі, безпосередньому спілкуванню з керівниками колективів.

З огляду на численність оркестрів народних інструментів у районних центрах Івано-Франківської області, для вивчення та аналізу були виокремлені колективи, які беруть активну участь у концертній діяльності району, області, святкових академіях на всеукраїнському рівні, а також на сучасному етапі вже мають неабиякий авторитет серед музичних кіл, громадськості не тільки Прикарпаття чи України, але й в окремих європейських країнах. Зокрема, **муниципальні оркестри народної музики:** “Рапсодія” ЦНД м. Івано-Франківськ (керівник – заслужений артист України Любомир Никорак), “Аркан” Надвірнянського РБК (керівник – заслужений артист